

Uitgave nr. 13

Luc Deheyder

VRIENDEN VOOR HET LEVEN

Zemst—Spermezeu, van Roemeens adoptiedorp tot jumelage

VRIENDEN VOOR HET LEVEN

Zemst—Spermezeu, van Roemeens adoptiedorp tot jumelage

VRIENDEN VOOR HET LEVEN

Zemst—Spermezeu, van Roemeens adoptiedorp tot jumelage

Auteur: Luc DEHEYDER

Lay-out en vormgeving: Joris DESAEGER

Wettelijk depot: D/2022/14433/02

© 2022 Heemkring de Semse vzw

INHOUDSTAFEL

	Inhoudstafel.....	3
	Voorwoord.	5
Hoofdstuk 1	De dood van Ceaușescu opent de deur naar het Westen: Zemst ontdekt Spermezeu	7
Hoofdstuk 2	Spermezeu te întâmpină – Spermezeu verwelkomt je.....	12
Hoofdstuk 3	“Vrienden Zemst-Spermezeu” vzw : dertig jaar geschiedenis in vogelvlucht. ...	20
Hoofdstuk 4	Mensen maken het verschil: deelnemers, sponsors, werkers en helpende handen.....	28
Hoofdstuk 5	De konvooien: onvergetelijk voor wie er bij was.....	32
	Eerste konvooi: december 1989 - januari 1990	32
	Tweede konvooi: juli 1990.....	36
	Derde konvooi: juli 1991	40
	Vierde konvooi: april 1993.....	44
	Vijfde konvooi: april 1995.....	50
	Zesde konvooi: busreis naar Spermezeu en kloosters 1996.....	54
	Zevende konvooi: mei 1997.....	58
	Achtste konvooi: mei 1999	60
	Konvooien en transporten tussen 1999 en 2009.....	63
	Werkbezoek februari 2009	64
	Werkbezoek mei 2012.....	65
Hoofdstuk 6	Acties in Zemst: want koken kost geld.....	67
	Organisatie van de jaarlijkse kerstmarkten en verkoop van kerstkaarten	68
	Aperitiefconcerten	70
	Moederdagontbijten	71
	Pinksterjaarmarkt Zemst	73
	Samenwerking met Mechels Miniatuur Theater en benefietvoorstelling	75
Hoofdstuk 7	Realisaties in Spermezeu: van tandpasta tot telefooncentrale	74
Hoofdstuk 8	Nationale en internationale samenwerking.....	84
Hoofdstuk 9	Roemenen op bezoek in Zemst leren ons een lesje in nederigheid.	87
Hoofdstuk 10	Nationale en internationale erkenning doet altijd deug	95
Hoofdstuk 11	Spermezeu springt naar de 21ste eeuw	98
Hoofdstuk 12	Adoptie wordt jumelage: tijd voor groei naar wederkerigheid.	107
	Nawoord: mijmeringen van een voorzitter	110
	De gastgezinnen in Spermezeu... ..	112
	CUVANT DE INCHEIERE- SPERMEZEU.....	114
	SLOTWOORD AAN SPERMEZEU.....	115
	Colofon	116

Voorwoord

Beste lezers en sympathisanten,

Onze aardbol is steeds in evolutie. We kennen nu hete zomers, zware regenval, overstromingen, maar ook nog oorlogsgeweld, dictaturen, armoede en hongersnood.

Roemenië heeft eind 1989 de dictatuur van toenmalig president Ceaușescu omvergeworpen. Het was een land in armoede, onderdrukking en hongersnood. De oproep door de Europese Gemeenschap om hulp te bieden kende overal veel steun. Ook het Zemstse college van burgemeester en schepenen nam snel initiatieven met humanitaire acties over de partijpolitiek heen, en stuurde al een hulpkonvooi rond de jaarwisseling. Hieruit groeide een vereniging die meer dan 20 jaar vorm zou geven aan de acties rond Spermezeu, het Roemeense dorp dat ons was toegewezen door Europa.

De betrokkenheid van onze bevolking, de humanitaire hulp en de inzet van velen hebben geleid tot een intense samenwerking, de hechte band van wederzijdse vriendschap en zelfs tot een zevental huwelijken tussen onze bewoners.

Dit rijk gestoffeerde boek geeft ons een overzicht van alle aspecten van de samenwerking, het verhaal van de inwoners van Spermezeu die ons tonen wat gastvrijheid betekent. Ondertussen is dit prachtige dorp, gelegen in een bergachtige vallei, uitgegroeid tot een moderne gemeenschap met eigentijdse infrastructuur, culturele rijkdom en een gezonde economische bedrijvigheid. De welvaart is teruggekeerd. Hulp is niet meer nodig, vriendschap wel.

Ik was van nabij betrokken bij deze evolutie. Ik heb verschillende malen Spermezeu bezocht en ook een aantal keren het land toeristisch doorkruist. Het is een zeer mooi land, met gevarieerde landschappen van besneeuwde bergen met grote ski-infrastructuur, historische steden met een rijk erfgoed van Romeins, Byzantijns en middeleeuws patrimonium, tot het kolossaal Parlementsgebouw uit de communistische periode.

Het boek is ook een eerbetoon voor de grote inspanningen van de vele helpers, sympathisanten en sponsors gedurende de laatste dertig jaar: een heel dikke proficiat.

En ook mijn allerbeste dank aan de medewerkers van dit boek, waar ook onze plaatselijke heemkring zijn steun voor heeft verleend. Zo krijgt dit stukje geschiedenis een plaats in het erfgoed van onze gemeente.

Louis Van Relegheem, ex-gemeentesecretaris en -voorzitter van de heemkring de Semse.

1 De dood van Ceaușescu opent de deur naar het Westen: Zemst ontdekt Spermezeu.

Wie had gedacht dat de Roemeense Revolutie ook de Zemstenaars zou beroeren?

Kerstdag 1989: De Roemeense dictator Nicolae Ceaușescu wordt samen met zijn vrouw Helena ter dood veroordeeld en meteen geëxecuteerd. Daarmee eindigt een periode van 45 jaar communistisch bestuur, die het land in extreme armoede heeft gestort. Het was ook de meest bloedige omwenteling in Oost-Europa, dat zich stilaan ontdoet van het communistische juk.

Roemeense president Nicolae Ceaușescu en zijn vrouw Helena op wintersport naar aanleiding van de 60ste verjaardag van Nicolae (CC Zero).

Einde van de Koude Oorlog

Aan het einde van de jaren '80 van vorige eeuw beleefde Europa het einde van de Koude Oorlog die na de Tweede Wereldoorlog Oost van West scheidde. Na enkele mislukte pogingen om te ontsnappen aan de invloed van de Sovjet-Unie, denk maar aan de Hongaarse opstand in Budapest en de Praagse Lente in Tsjechoslovakije, kwam de macht in de Sovjet-Unie in 1985 in handen van Michail Gorbatsjov.

Met zijn 'Glasnost' (wat openheid of helderheid betekent) en zijn 'Perestrojka' (wat staat voor herstructurering en verbouwing) voert hij een politiek van meer democratisering in de Sovjet-Unie en van meer openheid naar het Westen. Dat dit uiteinde-

lijk leidt tot het uiteenvallen van de Sovjet-Unie, had hij waarschijnlijk nooit kunnen vermoeden.

Aangespoord door deze liberale houding van Gorbatsjov beginnen meer en meer Oost-Europeanen zich te verzetten tegen hun communistische leiders. De vakbond 'Solidarnosc' luidt op de scheepswerken van Gdansk de val van het Poolse communistische regime in. Het 'Ijzeren Gordijn' tussen Hongarije en Oostenrijk opent in mei 1989. In de DDR, het toenmalige Oost-Duitsland, valt de Berlijnse Muur, hét symbool van de scheiding tussen Oost en West, op 9 november 1989.

Door Ceaușescu's megalomane plan dreigen meer dan 8.000 dorpen te verdwijnen

Deze golf van liberalisering laat ook Roemenië niet onberoerd. Ceaușescu en zijn vertrouwelingen voeren echter een eigenzinnige koers, los van Moskou en de overige Oostbloklanden. Dit tot genoegen van de Westerse grootmachten die hem geregeld een bezoek brengen. Ceaușescu is een megalomane dictator die zijn land en volk verarmt en verhongert

terwijl hijzelf in buitensporige luxe en weelde leeft. Hij wil van Roemenië een socialistische heilstaat maken waarbij hij niets of niemand ontziet. Eén van de onderdelen van zijn droombeeld betreft zijn 'systematiseringspolitiek'. Hij wil de landbouw, de belangrijkste bron van inkomsten voor de modale Roemeen, omvormen tot grote agro-industriële centra. Gronden worden onteigend en komen in staatsbezit, woningen worden afgebroken en vernietigd. Vele kleine dorpen met lintbebouwing moeten verdwijnen. Van de 13.500 gemeenten die Roemenië telt, mag maar de helft overblijven. De bevolking moet overgebracht worden naar grote, monotone, kleurloze betonnen woonblokken, verbonden aan deze agro-industriële centra.

Europa grijpt in met "Red Roemeense Dorpen"

De Europese Gemeenschap start daarop de actie 'Red Roemeense Dorpen'. Hierbij worden Europese steden en gemeenten ertoe opgeroepen om een dorp dat op de vernietigingslijst staat, te adopteren. Deze Europese actie heeft als doel om morele steun te verlenen aan de 8.000 Roemeense dorpen die

moeten verdwijnen. Aanvankelijk gaat het enkel om de symbolische adoptie van dorpen en bestaat de actie uit het versturen van postkaarten of brieven naar de dorpen en naar Ceaușescu. Zo lezen we in de notulen van het schepencollege van Zemst op 23 oktober 1989: *"protest tegen Ceaușescu met ontwerp-tekst van college burgemeester en schepenen (CBS) en inzameling kaarten van leerlingen uit gemeentescholen"* en op 20 november 1989 *"CBS besluit brief te sturen naar Ceaușescu en naar Spermezeu dat aan Zemst was toegewezen"*.

De revolutie was kort en krachtig. Het communistische symbool werd onmiddellijk uit de nationale vlag verwijderd.

Domnule, Vă informez următoarele comuna în care locuiesc Zemst, ahotărît sa adopte Spermezeu unul din 8000 de sate românești amenințate de distrugere prin așa zisul plan de sistematizare. Mă consider solidar și responsabil de soarta ce va fi făcută atît oamenilor cît și locuitorilor acestui sat. Voi face tot ce-mi va sta în putință pentru a contribui la salvarea lor. Nume _____ Adresă _____ Semnătură _____	ADOPTIE DORPEN ROEMENIE	24 Fr Domnului Primar al communei Spermezeu Judet Bistrita-Nasaud Republica Socialistă România
--	--	--

De gemeente Zemst stuurde reeds voor de val van het regime deze kaart naar de burgemeester van Spermezeu als symbolische en morele steun. De vertaling luidt :

Mijnheer,

Bij deze laat ik u weten: de gemeente waar ik woon -Zemst- heeft beslist om Spermezeu te adopteren, één van de 8000 Roemeense dorpen die gedoemd zijn om te verdwijnen vanwege de landhervorming. Ik voel mij solidair en verantwoordelijk voor de gevolgen, zowel voor de bewoners als voor de gebouwen van deze dorpen. Ik ga alles doen wat mogelijk is om dit te voorkomen.

Na de revolutie stelt men ter plekke de erbarmelijke en schrijnende toestanden vast en schakelt men over naar humanitaire, economische en structurele hulp.

In België ontstaat daarom in januari 1989 de vereniging 'Operation Villages Roumaines – Adoptie Dorpen Roemenië'. ADR verleent sindsdien administratieve en logistieke hulp aan een 170-tal comités. Vele gemeenten geven gehoor aan deze oproep en het toenmalige schepencollege met burgemeester Remy Merckx en schepen Louis Keppens dragen Zemst voor als kandidaat om een Roemeens dorp te beschermen.

Roemenië bevrijdt zich van haar dictator

Ondertussen - we schrijven december 1989 - is de

revolutie in Roemenië in volle gang. Velen onder ons herinneren zich de tv-beelden van de volksopstand in Timisoara, de toespraak van 'het genie van de Karpaten' - zoals hij ook wel werd genoemd - in Boekarest op 23 december, de gevangenneming en executie van het echtpaar Ceaușescu op kerstdag, het tragische overlijden van reporter Danny Huwé tijdens de schermutselingen ⁽¹⁾. Roemenië zet haar eerste stapjes richting democratie.

In de notulen van het schepencollege van 15 januari 1990 lezen we: "Schepen Louis Keppens is afwezig". En inderdaad, onze schepen Louis Keppens vertrekt onmiddellijk na de jaarwisseling met een eerste hulpkonvooi richting Spermezeu.

(1) Danny Huwé was een Belgisch journalist. Hij kwam in december 1989 om het leven tijdens de Roemeense Revolutie tegen Ceaușescu. Voor VTM trok hij rond Kerstmis 1989 naar Roemenië om er de revolutie te verslaan. De ploeg werd op kerstochtend op straat onder vuur genomen. Huwé kreeg een kogel in het hoofd en was op slag dood. De rest van de crew heeft urenlang in dekking gelegen terwijl de vuurgevechten verder gingen.

De vrachtwagen staat vertrekkensklaar. Louis Van Relegghem (gemeentesecretaris), Oscar Juliens (hoofdveldwachter), Guido Maes (vrachtwagenbestuurder van de firma Biddeloo), Mariette Ceuppens (echtgenote Louis Keppens), Louis Keppens (schepen) en Remy Merckx (burgemeester Zemst).

Louis Keppens vertelt: "Ik was de allereerste Zemstenaar die op konvooi trok naar Spermezeu, net na de val van het Roemeense regime in 1989. Waarom ik? Mij konden ze het beste missen in het schepencollege, denk ik... Later volgden nog verschillende andere konvoien, maar niks kon de vreemde sfeer van dat eerste konvooi evenaren. We waren elf dagen onderweg, zonder contact met het thuisfront.

Chauffeur Guido en ikzelf waren volledig op onszelf aangewezen als er iets moest mislopen. Op volkomen onbekend en zelfs gevaarlijk terrein. Oost-Europa zat immers al decennialang verstopt achter het IJzeren Gordijn. En het beeld dat we er in het Westen van hadden, was niet echt fraai of geruststellend...

Het Roemeense regime was net gevallen. Danny Huwé – de journalist van het VTM-nieuws – was nog maar enkele dagen voordien vermoord in Boekarest.

Spermerzeu: een onbekend dorp, gelegen in oorlogsgebied, geen contact mogelijk om op voorhand goede afspraken te maken... Hoe ging men mij daar ontvangen? Ik voelde me absoluut niet veilig of gerust tijdens die dagen.

Toen we na twee dagen reizen door Duitsland en Hongarije aan de Roemeense grensovergang kwamen, was daar niks te zien of te doen. Een desolaat niemandsland was het, enkele gewapende soldaten bewaakten de

grensovergang, massa's kapotgeschoten vrachtwagens stonden langs de kant van de weg. Om tien uur 's avonds besloten we te overnachten in Dej, een stadje op 35 kilometer van Spermezeu. Aardedonker, geen straatverlichting, geen kat op straat. We gingen op zoek naar iemand die ons naar de politiekazerne wilde brengen. De politieofficier van dienst ontving ons allerhartelijkst in een compleet onbegrijpelijke taal, maar zorgde wel voor een degelijk hotel. De aankomst 's anderdaags in Spermezeu, onder escorte van de politie van Dej, was onvergetelijk. Evenals de bedeling van de goederen: het hele dorp was verwittigd, een massa volk was komen opdagen.

De slaapgelegenheid bij de ouders Serban, op een origineel strobed, en het wassen in een kommetje deden me terugdenken aan mijn jeugd bij mijn moeder.

Maar ook de saamenhorigheid in het dorp. Er was geen of amper tv, dus zaten de burens 's avonds buiten te babbelen. De mensen hingen nog echt aan mekaar, precies zoals in mijn jeugd.

En dan de ongelooflijke gastvrijheid. De mensen hadden niks, maar je was altijd bij iedereen welkom. Meer nog, je moest en zou binnenkomen, en al het eten werd op tafel gezet voor de gast. En ook drinken: overal en altijd werd de fles horinca bovengehaald.

De terugreis over Cumpulung, 600 km landinwaarts over de besneeuwde Karpaten, om een terugvracht op te halen, was niets minder dan een hel en duurde twee dagen. Dat allemaal zonder één moment van contact met het thuisfront, dat bang afwachtte.

Natuurlijk weet ik dat ik de wereld niet veroverd heb, zelfs niet verbeterd. Maar ik ben er toch fier op dat ik het zaadje heb kunnen planten dat later uitgegroeid is tot de vereniging 'Vrienden Zemst-Spermezeu' en al haar verwezenlijkingen."

Na de lange en vermoeiende kilometers bereiken de eerste hulpverleners het dorpje Spermezeu.